

Joaquina Dorado Pita: Il·lustradora anarquista

Escrit per Montserrat Fernández-Garrido*, advocada i mediatrice per a la dona i la família
dijous, 23 de març de 2017 15:18

▣ **Joaquina Dorado Pita. foto María PB.**

El 14 de març passat va morir Joaquina Dorado Pita, tres mesos abans de complir els 100 anys. El dia 17 va tenir lloc el seu comiat, en una cerimònia civil a la qual vam assistir un gran nombre de persones, tots militants d'esquerres i algunes feministes.

Es va relatar la seva història, es van passar fotos de la seva vida, es va posar la seva música favorita, es van dir belles paraules de reconeixement per la seva lluita: la d'una heroïna anònima. I finalment, una soprano va cantar "El cant dels ocells".

Bells rams de flors la van acompanyar. Sobre el seu fèretre, la bandera anarquista i dues roses vermelles. I en el seu recordatori, un poema del seu poeta preferit, Federico García Lorca, que diu així:

Joaquina Dorado Pita: Iluitoradora anarquista

Escrit per Montserrat Fernández-Garrido*, advocada i mediatadora per a la dona i la família
dijous, 23 de març de 2017 15:18

Si muero,
dejad el balcón abierto.

El niño come naranjas.
(Desde mi balcón lo veo).

El segador siega el trigo.
(Desde mi balcón lo siento).

¡Si muero,
dejad el balcón abierto!

Joaquina Dorado Pita: lluitadora anarquista

Escrit per Montserrat Fernández-Garrido*, advocada i mediatra per a la dona i la família
dijous, 23 de març de 2017 15:18

Posteriorment va ser incinerada.

La història de Joaquina Dorado Pita

Va néixer en una família molt humil, a un barri de pescadors de La Corunya. Al 1934 la família es va instal·lar a Barcelona. Aquell mateix any ella es va afiliar a la CNT, on va començar a militar el 19 de juliol de 1936. Va ingressar llavors a les Joventuts Llibertàries i va treballar al Consell Econòmic de la Indústria de la Fusta socialitzada, on va ser primer secretària i després presidenta. A Barcelona va conèixer qui seria el seu company per a tota la vida, Liberto Sarrau (1929-2001).

Exiliada al 1939, va passar per tres camps de concentració, un d'ells reservat per a presoners alemanys. Es va escapar de dos dels camps. Al 1946 va tornar a Espanya, amb Liberto i altres companys, per lluitar en la clandestinitat contra la dictadura. Va ser detinguda el 1948, passant divuit dies als calabossos de la Prefectura Superior de Policia de Via Laietana, on va ser salvatgement torturada. Al març entrava a la presó de Les Corts.

Va ser jutjada i condemnada a 15 anys de presó per "auxili a la rebel·lió", sortint en llibertat condicional el 1949 per invalidació del consell de guerra que la va condemnar. Va ser novament detinguda a Ripoll, quan pretenia passar la frontera i abandonar el país en companyia de Liberto.

Va ser condemnada a 12 anys de presó pel mateix motiu "auxili a la rebel·lió". Greument malalta, va ser traslladada a l'Hospital Clínic, on li van extirpar el ronyó que havia quedat inutilitzat a causa de les tortures. Allí va romandre tres mesos i va sortir-ne per "morir a casa seva", desnonada. Va salvar la vida gràcies al metgenaturista Dr. Ferrándiz i al tractament de

Joaquina Dorado Pita: lluitadora anarquista

Escrit per Montserrat Fernández-Garrido*, advocada i mediatadora per a la dona i la família
dijous, 23 de març de 2017 15:18

---

penicil·lina finançat pel sindicat de la CNT.

Un cop recuperada, atès que li faltaven per complir tres mesos de presó, va decidir ingressar-hi voluntàriament per complir-los i així poder mantenir els seus pares, ja grans, i a Liberto, que es trobava també empresonat. A la presó, Joaquina treballava de costurera i guanyava alguns diners. Va sortir en llibertat al cap de gairebé tres anys, el 13 de febrer de 1953.

El 1956 va aconseguir passar a França, creuant a peu els Pirineus amb l'ajuda del guerriller Quico Sabaté, amb el qual va quedar-se un temps a les muntanyes passant altres exiliats. El 30 de juny li va ser concedit per segona vegada l'estatut d'asilada. Es va establir a Tolosa de Llenguadoc, treballant de costurera. Al 1958 Liberto també es va escapar d'Espanya, després de passar a la presó deu dels vint anys i un dia als quals havia estat condemnat en el mateix consell de guerra que Joaquina. Aleshores, tots dos es van establir a París.

Liberto va morir al 2001 i, l'any 2006, Joaquina va tornar a Barcelona per quedar-s'hi definitivament. L'1 de març de 2007, al costat d'altres 30 dones gallegues (Mulleres da Memoria), va rebre un Homenatge de la Xunta de Galícia, a Santiago de Compostel·la.

Al 2007, en complir 90 anys, un grup de dones feministes i altres llibertàries li vam organitzar una festa homenatge. La Joaquina, bella, de físic diminut, però de voluntat fèrria i d'ideologia, valors i valentia gegants, sempre amb el somriure als llavis, amb una aparent fragilitat física que amagava la seva enorme fortalesa i el coratge que li donaven les seves conviccions, de lluita per la utopia d'un món més just per a tots, homes i dones, i respectuós amb la natura.

Des de fa anys, cada 20 de novembre Joaquina organitzava –al costat d'Antonina Rodrigo, Conxa Pérez i Llum Ventura– l'homenatge a Durruti, Ascaso i Ferrer Guàrdia al cementiri de Montjuïc, en nom de Dones Llibertàries.

Joaquina Dorado Pita: Il·lustradora anarquista

Escrit per Montserrat Fernández-Garrido*, advocada i mediatra per a la dona i la família
dijous, 23 de març de 2017 15:18

Els últims anys de na Joaquina:

Des de 2006 vivia sola al seu pis del barri de Sant Martí, col·laborant en moltes activitats anarquistes de Dones Lliures, de feministes. La seva casa era com una ambaixada. Allí hi rebia desenes de militants, d'historiadors/ores, etc. i els oferia la seva visió del món, la seva experiència, la seva energia i els materials que poguessin ajudar-los a posar negre sobre blanc la veritable història del país, tan allunyada de la que va imposar el franquisme i se segueix estudiant encara en no poques escoles; i que continuen mostrant llibres o mitjans de comunicació, faltant a la veritat.

Fa uns mesos la van trobar desmaiada al terra, després que els bombers rebentessin la seva porta, alertats per les veïnes. Va ser ingressada a l'Hospital del Mar i, un cop donada d'alta, la van portar a una residència sense el seu beneplàcit. Ella se'n va escapar i va tornar a casa seva, a viure sola. I deia, sorneguera: "No van poder amb mi els nazis, anaven a poder aquests! Em vaig escapar llavors de camps de concentració i m'escapo ara, per viure lliure"...

Vas fer camí, Joaquina. Seguim...

*Montse Fernández Garrido
Advocada i Mediatra per a la dona i la Família
Militant Feminista des d'1.978
Filla i néta de represaliats pel franquisme